

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP.

A szerkesztésért felelős:
ÜZV. DR. KISS PÁLNÉ.

Kiszámlázás és kiadási hely:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ Egy hónapra 1 „ 20

Visszavert olasz támadások a Monte San Michelénél

Élénkül a harc az Isonzónál

Budapest, dec. 8.

Orosz hadszíntér:

Csatornyáktól északra osztrák landwehr erősebb orosz földé-
ritő osztagokat üzdött el. Más esemény nincs.

Olasz hadszíntér:

Isonzó hárévonalon tűzcsérei harcok tegnap élénkebbek voltak,
mint legutóbbi napokban. Ellenség délután támadást intézett Doberdó-
fensík északi része ellen. Olasz gyalogság a Monte San Michele ellen
sűrű tömegekben tör elő. A hegy északi lejtőjén behatolt hárévo-
na lúck egy szakaszába, de csapataink ellentámadással, elkészre-
dett kézi-
tűzükkel árkaikat újra visszacserezték. Egyébként ellenség rohamát
tűzcsérek verte vissza olaszok legsúlyosabb veszteségeivel. San Mar-
tino-szakaszon is meggyújtott ellenség több támadása. Este Sistinát
több olasz torpedójármű tűz alá vette.
Hofer.

Ipeknél nagy zsákmányt ejtettünk

Ujabb 2000 fogoly

Budapest, dec. 8.

Délkeleti hadszíntér:

A Beranetól északra levő montenegrói hadállások ellen támadá-
saink sikeresek. Több ponton rohammal vettük be ellenség védelmi
vonalait. Ipeket megtisztítottuk ellenségtől. Csapataink 80 löveget,
160 löszkocsit, néhány ezer puskát és sok egyéb hadiszert zsák-
mányoltak. Kövess tábornok hadseregének tegnap bezárt foglyok
száma meghaladja a 2000-re. E foglyok közt 300 montenegrói is
van. Az arauták a szerb hadsereg maradványai elleni harcokban
mindenütt részt vesznek.
Hofer.

Tengeralattjáróink munkában

Elsüllyesztett olasz cirkáló

Budapest, december 8.

Flottaparancsnokság jelenti: Tengeralattjáróink egyike a hó 5 én
délután 10 órakor Valona előtt egy két kéményű kis olasz cirkálót
elsüllyesztett.
Flottaparancsnokság.

Resna, Dibra és Ochrida a bolgároké

Szófia, dec. 8.

Radoszlavov miniszterelnök táviratozza Pance Doreffnak, a bu-
dapesti bolgár főkonzulnak: Csapataink a Vardar mindkét partján
üldözik a franciákat. A Bigla hegyen sikeresedett küzdelemben meg-
vert szerbeket üldözve, megszállottuk Resnát. Ochridánál előnyomuló
csapataink kemény harcban elfoglalták a megerősített szerb hadállá-
sokat. Kisevóból Dibra felé előnyomulva, visszavetítettük a szerbeket
és Dibrát elfoglaltuk. A szerbeket Struga irányában üldözzük. Dja-
kovánál és Kullumnál rengeteg hadianyagot zsákmányoltunk.

Szófia, dec. 8.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A bolgár csapatok elfoglalták
Ochridát és Dibrát.

Tüntetés Athénban az antánt ellen

Szaloniki, dec. 8.

A görög kormány palotája előtt lármás utcai tüntetések voltak
az antánt ellen. A tömeg az angol-francia csapatok azonnali elvonu-
lását követelte és aztán Németország, valamint Ausztria és Magyar-
ország konzulátusai elé vonultak, ahol lelkesen tüntettek.

Bolgár hivatalos jelentés

A franciák kimenekültek a bol-
gár telerítésből és visszavo-
nulnak. A bolgárok Dibra és
Ochrida előtt. Az albánok fel-
lázadnak a szerbek ellen

A Magyar Távirati Iroda je-
lenti:

Pance Dorev budapesti bolgár
főkonzul Radoszlavov miniszter-
elnöktől a következő táviratot
kapta:

Hivatalos jelentés a dec. 4-iki
hadműveletekről.

A szerbek elleni hadművelete-
ink kezdetén sikerült az ellensé-
get a Krivolák—Vardar—Cserna
vonalon túlra visszavertni. Történt
pedig ez abban az időben, amikor
egész hadseregünk nyugat felé
operált és a francia csapatok
szerb haderők támogatásával déli
Macedóniában támadtak és sike-
rült is nekik a Sinocaglava—Ba-
buna—Planina—Krivolák—Gradsko
—Vardar—Cserna-vonalon meg-
vetni a lábukat.

A mi célunk az volt, hogy a
franciák szárnyait megkerüljük s
ha lehet, elegendő erősítések
megérkezése után körülkerítsük.
A Radobol-Planina keleti lejtő-
inek megszállása közelebb hozott
bennünket a kitűzött célhoz. A
franciák fölismerék azt a vesze-
delmes helyzetet, a melybe őket
sodoruk és nyomban elhatározták
a visszavonulást, hogy meg-
meneküljenek a fenyegető ka-
tasztrófa elől.

El kell ismernünk, hogy a
franciák ez alkalommal kitűnő
példáját adták annak a módnak,
hogyan kell a visszavonulást ren-
dezni. A franciák kisszabadultak a
harapófogókból, sőt az egész fron-
ton offenzívába mentek át és
déli irányban megszállották a
Krivolák—Negotin—Kavadar vo-
nalát. Az ellenség nagy sietés-
gel vonult vissza, miközben csa-
pataink állandóan a nyomában
voltak.

A Pristina elleni akció befeje-
zése után a hadsereg vezérkara

egy erős hadoszlopot Tetovó,
Gesztivar és Kisevo ellen kül-
dött azaz a keleti tervvel, hogy
egyrészt a Dibrát megszállják és
a szerbeket elűzzék a Macedó-
niába való visszavonulástól, ahol
esetleg egyesülhetek volna az
angol-francia csapatokkal, más-
részt arra törekedtek, hogy Och-
ridát és Strugat elfoglalják és a
szerbeket, akik Monasztir kör-
nyékén operáltak, szétbontják
és elűzzék őket attól a le-
hetőségtől, hogy Albániába víz-
szavonulhassanak.

Egyik hadoszlopunk, a mely-
nek feladata volt a visszavonulási
út elvágása, előnyomult, mire a
szerbek Monasztirt (Bitolje) ki-
űrtették. Monasztirt ma megszáll-
tuk. Azok a hadoszlopok, a mely-
ek Ochrida és Dibra felé vo-
nulnak, közelednek céljukhoz.

A szerb—montenegrói fronton,
Prizrendtől nyugatra az offenzívát
Djakovától délre folytatjuk. Egyik
hadoszlopunk átlépte a Fehér
Drinát és ma elfoglalta Djakova
városát.

Kiegészítő jelentések szerint csa-
pataink, a melyek Prizrend kör-
nyékén operáltak, megállapították,
hogy a szerbek Kullalum mel-
letti veresége katasztrófális volt.
Mindennemű muníció és hadi-
anyagot nagy tömegekben zsák-
mányoltunk. Az ut mentén lépten
nyomon elhagyott ágyakat talál-
unk bizonyítékként annak, hogy a
szerb csapatok páni rettegésben
teljes felbomlásban menekülnek.

Az albánok, hogy gátat vesse-
nek a szerbek barbárságainak,
föllázadnak és üldözik a hegyek
között bolyongó székelyvény szerb
katonákat.

A miniszterelnök

Romániáról

Budapest, dec. 8.

A képviselőház keddi ülésén
Tisza István gróf miniszterelnök
az elhangzott beszédekre adott
válaszában a következő kijelenté-
seket tette Románia magatartá-
sára:

Románia magatartását illetőleg tartózkodik a bírálattól, de reméli, hogy az érdekközösség megszabja Románia jövődó magatartását. Ez azonban ránk néve nem döntő. Előkelő román politikusok azt hirdették, hogy Romániának a központi hatalmak mellett van a helye. A román ellenzék azonban eddig megakadályozta, hogy Románia ezt a kijelölt helyett elfoglalhassa.

Mi nyugedtan várhatunk azon tudatban, hogy a közös érdekek meg vannak Románia csatlakozására, ami ha nem történik meg, akkor sem akadályozhat meg bennünket elhározássaink és végcéljaink megvalósításában.

A balkáni harcok új fázisa

Berlin, dec. 8.

A „Morgenpost“ jelenti Rotterdamból: A „Paris Journal“, Szaloniki levelezője a következőket táviratozza lapjának: A balkáni franciák fősétállás november 30-án táviratot kapott, amely közli, hogy az osztrák-magyar és német csapatok megváltoztatták útjuk irányát és sietve vonulnak Bulgária felé. A francia lap tudósító felveti azt a kérdést, vajon a keleti hadjáratnak nem új fázisa következett-e el s vajon az autáit csapatait nem lehetne a többi hadszínterrel összekapcsolni, mint Szalonikiben. Joffrenak és Kitchenernek legközelebb döntenie kell ebben a kérdésben.

Tisza a hadihelyzetről

Budapest, dec. 8.

Tisza István miniszterelnök a mai délután végén nyilatkozott a hadihelyzetről és ezeket mondotta: — Bulgáriát sikerült szövetségünknek meggyerni, misztal az erőviszonyok kiegyenlítődtek.

— Görögország helyzete nehéz, — az eseményeket úgy kell irányítani, hogy a balkáni alakulásban megtalálhassuk a helyét.

Románia magatartásáról nem nyilatkozom, — mondotta Tisza. — Remélem, hogy az érdekközösség megszabja Románia jövődó magatartását, mely ránk néve nem döntő.

— A küzdelmet addig folytatjuk, míg a béke szubjektív előfeltételei meglesznek. Mielő nagyobb az áldozat, annál nagyobb lesz a béke ára! — fejezte be a magyar miniszterelnök.

Képviselőház

Az indemnitási javaslat

Budapest, dec. 8.

A keddi ülést délelőtt 10 óra kor nyitotta meg Beöthy Pál elnök. Hegedűs Loránd elfogadásra ajánlja az indemnitási javaslatot. Károlyi Mihály gróf a függetlenségi párt nevében kifogásolja, hogy a kormány nem terjesztett elő rendes költségvetést. Az indemnitást a kormányval szemben való bizalmatlansága miatt nem fogadja el.

Károlyi gróf ezután hosszasan beszél a drágaságról. Kormányrendeleteket sürget, különben a drágaság még fokozódni fog. Szerinte a cenzura megakadályozza, hogy a nagyközönség tudomást

szerezhessen a közvetítő kereskedelem visszaéléseiről és a kormány tehetetlen érzéről.

— Magyarország ebben a háborúban — folytatta Károlyi, — nemcsak a saját területét, hanem a trónt és a monarchiát is megmentette. Béke után elvárjuk a nemzeti állam összes attribútumainak megszerzését, gazdasági függetlenségünket, a demokratikus választójogot. A győzelem meg van, ennek a kijelentésére meg van a morális bátorságunk.

Károlyi beszéde végén indítványt terjeszt be, hogy utasítsa a Ház a kormányt az általános választójog megalkotására.

Andrássy Gyula gróf rövid megjegyzést fűz Károlyi beszédéhez, majd szünet következett, amely után Rakovszky István szólalt föl. Csak olyan békét köthetünk, amely hosszú időre szól.

A cenzura bírálásakor jegyzeteiből olvasott föl, mire az ülést Szász Károly figyelemztette, hogy ne olvasson. A baloldalon nagy vihar támadt, kiabáltak, hogy „ne erőszakoskodjék, — az elnök megőrült, — Potórek az elnöki székben, — menjen a harctérre ott elbánnak vele!“ Szász elnök több képviselőt rendszertartott, — ezután Rakovszky folytatta beszédét, A drágaságot a nagy bankokat okolja. Multkori javaslatát, melyben indítványozza, hogy mindenkinek, aki a háborúban a harcúterén küzdött és küzd, kapjon szavazati jogot, — megismétli, a szal a hozzáadásal, hogy a korhatárt a 22 ik évre elapítsák meg.

Tisza István gróf miniszterelnök válaszolt a felelőzlalásokra.

— Nagy nemzeti érdekeket nem szabad a pillanatnyi hatás szempontjából bírálni, — mondotta. Kéri a pártokat, hogy az együtvértározást, mely a háboru elején a pártok közt megnyilvánult, továbbra is fentartsák.

Az ülés ezután véget ért. A legközelebbi ülés esütörtökre lesz.

Óriási jövedelem eltitkolás történt a hadiadó bevallásnál

Maló, dec. 8.

A mult hét folyamán megemlékeztünk róla, hogy a kormány betervezte a parlament elé az új hadiadó eredményét, melyet tudvalevőleg azokra vetettek ki, akiknek 20.000 koronánál nagyobb az évi jövedelmük. A jelentés szerint összesen csak 12.000 olyan adóalanyt találtak, akinek a jövedelme meghaladja az évi 20.000 koronát. Akármilyen szegény ország Magyarország, első hallásra is képtelenül kicsi ez az eredmény és az embernek arra kell gondolni, hogy — bár nálunk mindig virtus volt az adóalap eltitkolás — ekkora jövedelemletagadásra még nálunk se volt példa.

A dologról a „Népszava“ a következő számítás csinálja.

Senki sem fogja kétségbevonni, hogy az olyan földbirtokos, akinek több mint 500 katasztrális hold földje van, bir 20.000 korona jövedelemmel. Hisz egy 500 holdnál nagyobb földbirtokkal bíró

földesur vidéki háztartása, eselédése, parádés lovai belekerülnek legalább 20.000 koronába. Nos, az utolsó agrárstatisztika szerint Magyarországon volt 500 holdnál nagyobb földbirtok 7238.

De bizonyára a 300—500 hold földdel bírók nagy részének a jövedelme is fölrag 20.000 koronára, úgy hogy magából a földbirtokos osztályból ki kellett volna kerülni legalább 12.000 hadiadófizetőnek.

Vegyük elő a többi foglalkozási ágat. A legutóbbi népssámlálási statisztika szerint volt a magyar birodalomban:

223 bányavállalat, amely 20 nál több munkást foglalkoztatott; munkásaik összes száma 74.000. Nincs kétség, hogy ezeknek a vállalatoknak a tulajdonosai, fő-részvényesei között legalább 500 van, akinek több mint 20.000 korona évi jövedelme van.

Ugyanezen statisztika szerint volt a magyar birodalomban:

4020 olyan iparvállalat, amely legalább 20 munkást foglalkoztatott; az összes munkások száma 416.000 volt: átlag 1000 munkás. Ha minden vállalatra csak átlag három olyan embert számítunk, akinek 20.000 korona évi jövedelme van (tulajdonosok, nagyrészvényesek, igazgatók), ez is 12.000 ember.

Hol van még a nagykereskedők óriási száma. Bárton mondhatjuk hogy onál fővárosi kereskedő — nem szatés — alig van, akinek ne volna évi 20.000 korona jövedelme. Hol van a sok dus jövedelemmel bíró orvos és ügyvéd? Magyarországon 1913. végén volt 1830 bank és takarékpénztár (nem hitelközvetkező); nem tévedünk, ha azt mondjuk: alig van takarékpénztári igazgató, akinek ne volna 20.000 korona évi jövedelme. Hol van a sok részvényes, tőkepénzes? Hol vannak a budapesti háziurak ezrei? Ha akármilyen kis számokkal dolgozunk, mindig arra az eredményre jutunk, hogy legalább háromszor annyit embernek van Magyarországon 20.000 korona évi jövedelme, mint amennyi ezt bevalotta.

A hadiadó után most — talán bátrabb kézzel a hadinyereségbe készül belenyulni az állam. Hir szerint a pénzügyminisztérium illetékes szakosztályában „éles“ figyelemmel kísérik azokat az adó javaslatokat, melyek külföldön a hadseregszállításból és a háborus viszonyok kihasználásából eredő jövedelem többletet megadóztatására vonatkoznak. Az anyaggyűjtéssel párhuzamosan várható azon előmunkálatok megindítása is, melyek alapján nálunk a tervezet el fog készülni. A pénzügyi kormány nagy súlyt helyez nemcsak a jövedelmi források kipuhatólására, hanem arra is, hogy a hadseregszállításokról pontos összeállítások történjenek. Megjegyzendő, hogy az itt szóbanforgó jövedelmi többleteket a legközelebbi adókvótésnél már figyelembe vesszük, de ezuttal csak a III. osztályu kivetés elvei szerint fognak az adókvótés bizottságok eljárni, mire néve a pénzügyi hatóságok megfelelő utasításokat fognak kapni. — Ezzel kapcsolatban közölhetjük, hogy a kormány az örökösödési illetékek felemlésének kérdésével szintén foglalkozik.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. December 9. Csütörtök. Róm. kath. és Protest. Leok sz. vt. Görög-orosz nov. 26. Nikon. Nap kel 7 óra 36 percek, nyug-szik 4 óra 07 percek.

— Az állatorvosok háborus segélye. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma a közszolgálati alkalmazottak háborus segélyéről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. A bizottság a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta, azzal a kiegészítéssel, hogy a községi és kórállatorvosokat is bevonják a segélyezés körébe.

— A harmadik hadikölcsön eredménye: 1970 millió. A harmadik hadikölcsön eredménye még ma sincs véglegesen megállapítva, de a hiteles bejelentések és elszámolások legnagyobb része már megtörtént és ezeknek eredménye alapján megállapítható, hogy a harmadik hadikölcsönhöz fűzött remények fényesen bevaltak. A harmadik hadikölcsön 30 millió hújával 2 milliárd korona, olyan eredmény, a mely igazolja az optimisták feltévesését és valóra váltja a legvérmesebb reményeket is. A nyilvános aláírás lezárása után sokan azt hitték ugyan, hogy a jegyzések összege túl lesz a kétmilliárdon is, azonban kiderült, hogy a bankok nagy része hivatalosan kisebb összeget számolt el, mint a mennyit annak idején a lapok utján nyilvánosságra hozott. Így a kereskedelmi Bank, a mely Az Est-ben közölt kimutatásban 400 millió koronán felüli összeget jelentett be, hivatalosan csak 400 millió koronát számolt el eddig a miniszteriummal. A Hitelbank, a mely 400 millióval szerepelt a kimutatásokban, eddig csak 320 millió koronát számolt el. Más intézeteknél a hivatalos elszámolás összege szintén kisebb volt, míg másrészt egyéb helyekről nagyobb összegű elszámolások történtek. A végeredmény az, hogy eddig 1970 millió korona a jegyzések összege és ha ezen még trükkök is változás, ez már csak néhány millió korona plusz vagy minusz lesz, a végeredmény azonban lényegesen nem fog változni.

— A Maros áradása. A hirtelen beállott hóolvadás következtében a Maros rohamos áradásnak indult. Az ár Alsófehérmegyében, Magyarországra, Csonga és Marosveresmart községek határait széles területen elöntötte. Miklólakon az áradat a vizimalmokat, egyes helyeken pedig a hidakat, a széna- és szalmakazlakat elsodorta. Marosújvár és Nagyenyed között e megyei közutat elborítottta az ár. Itt a közlekedés csak kerülő utakon lehetséges.

— Az építészek a téglahiány megszüntetésére. Az építőmesterek szövetsége előterjesztést küldött a kereskedelmi miniszternek a téglahiány megszüntetése érdekében. Az idén a legtöbb téglagyárban megszüntették az üzemet s csupán egy-két téglagyár dolgozik, de ezek is erősen korlátozott üzemmel. Ez a legfőbb oka a téglahiánynak, valamint annak, hogy jelenleg ezer tégláért 48 50 koronát kell fizetni a gyárakban.

JOSEPHUS FLAVIUS:

Jeruzsálem pusztulása.

A szent város világraszóló tragédiáját mondja el ez a könyv igen érdekes, élénk stílusban. Megkapó, érzékeltető elbeszélés, mely a legizgalmasabb regényeket is vetekedik. Ez az egyedüli pártatlan leírása a Krisztus születése körüli korszaknak. Élénk színekkel, esetleli Jeruzsálem véginségét megrázó képekben mutatja be a közel milliós ember lemészárlását, a hajmeresztő kínzásokat, amelyek messze felülmúlják a középkor borsalmait s a francia forradalom vérzősét. Nékiözhetetlen ez a könyv minden művelt embernek. Ára bérmentes küldéssel 3 korona 45 fillér, utánvétellel 3 kor. 65 fillér. Kapható a „Budapest” kiadóhivatalában, Budapest, Sárkánytany u. 3.

9 hold föld a Verebesben és Bánomban eladó. Értekezni lehet: IRITZ MIKSÁNÁL.

Makulatur papir kapható jutányos áron kiadóhivatalukban.

Elsimert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting” Diesel motorok

Sztérgáz

és benzinneművek. ::
Csapófogantyúval becsiszolható és
nyerszállókomobilal. Benzinnel
és magánjárók.

Meglepető újítások!

Nyerszállómotorok

keresztfejűvel.

Gellért Ignác és Társa

Budapest, V. Károly-utca 4. sz. em.
Újítésként kapható a legújabb
Legnagyobb méretű jóállású
Kedveskedő árakon feltöltve!

**Azonnal eladó
9 és fél kat. hold
jó minőségű
TANYAFÖLD**
kövezett ut mellet. (Néhai
Kiss Pál dr. tulajdona.) Ér-
tekezhetni Hajnal-utca.

POÓR ENDRE

gyógykezelésnél kapható Makón

VILMACRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmatlan szer, szepő, májfélt,
ar- és kézverő és zsin-
dentalis hártározatlanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajjuttató szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajjuttató 1 ko-
rona. Gyógykezelésnél kapható Makón

Eladó szőlőföld.

A kortyogói szőlőhegyben levő
félnapos, 225 négy-
szögöl pusztaföld
szabadkézből ELADÓ. Értekez-
hetni lehet

NAGY JÓZSEF

Makón, Meskő u. 4. sz. alatti
lakosnál.

**Fényesen berendezett
új műtermében**

Makó, Deák Ferenc-u. 3.
Mindenemű fényképek,

fényképpaptyások

bármilyen kép után (csoport-
képből egy személy is ki-
vehető). Utazási igazolvá-
nyokba való fényképeket fél
óra alatt készít

HOMONNAI

fényképész.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

nyomdai műintézete Makó, Széchenyi-tér 2. szám.

A háboru okozta anyagdrágaság dacára könyvnyomdánkban mindennemű nyomdai munkák a legpontosabban, tiszta, izléses kivitelben, jutányos áron készítettnek.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban

Nyomatott Özv. Dr. Kiss Pálnénak a „Makói Független Ujság” villamoserőre berendezett gyorsajtóján, Makón.